

Växjö kommuns revisorer

Risicanalys och revisionsplan 2025

Växjö
kommun

Revisorernas uppdrag

Revisorernas uppdrag och roll

Revisionsuppdraget är definierat i kommunallagens (KL), tolfte kapitel. Revisorerna granskar årligen, i den omfattning som följer av god revisionssed, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmannarevisorer som utsetts i juridiska personer enligt Kommunallagen (hel- och delägda bolag), även verksamheten i de juridiska personerna.

Uppdraget utgörs ytterst av att pröva ansvarstagandet och uttala sig om detta till fullmäktige inför deras beslut i ansvarsfrågan. I enlighet med KL prövar revisorerna om: Uppdraget utgörs ytterst av att pröva ansvarstagandet och uttala sig om detta till fullmäktige inför deras beslut i ansvarsfrågan. I enlighet med KL prövar revisorerna om:

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- räkenskaperna är rättvisande och
- den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Revisorerna ska granska och pröva enligt god revisionssed. God revisionssed är inte reglerad i lag eller föreskrift eller på annat sätt fastställd av en myndighet. Den formas och utvecklas successivt över tiden i det praktiska revisionsarbetet. Revisorerna lyder direkt under kommunfullmäktige med ett årligt anslag. För revisorerna gäller ett av kommunfullmäktige fastställt reglemente.

Revisorerna har interna sammanträden och träffar med kommunfullmäktiges presidium, kommunstyrelsen och nämnderna. Möten hålls också löpande med ledande tjänstemän. Revisorerna fortbildar sig bl.a. genom riktade utbildningsinsatser, studiebesök, deltagande i seminarier, konferenser och erfarenhetsutbyten med andra kommuner.

Revisionsprocessen

Revisionsprocessen omfattar hela det arbete som revisorerna gör under ett revisionsår från riskanalys och planering av granskningsinsatser till uttalandet i revisionsberättelsen. Revisionsprocessen är avslutad när fullmäktige fattat beslut i ansvarsfrågan. Revisionsprocessen är uppdelad i fyra delar – planera, granska, bedöma och avrapportera. Revisorerna har ansvar för hela revisionsprocessen och beställer de granskningar m.m. som ska genomföras av de sakkunniga.

Revisorernas uppdrag

Revisorernas uppdrag och roll

Med resultatet av årets granskning som grund prövar revisorerna om styrelsen och nämnderna har fullgjort sina uppdrag. Under denna process beaktar revisorerna information som inhämtas från andra revisorer inom kommunens verksamhet – lekmannarevisorer/revisorer och yrkesrevisorer i kommunala företag, revisorer i kommunalförbund och finansiella samordningsförbund med flera. Informationen har betydelse för att revisorerna ska kunna pröva med en helhetssyn dvs. hela den kommunala verksamheten.

Revisorernas uppfattning i ansvarsfrågan förmedlas till fullmäktige i form av ett särskilt uttalande i revisionsberättelsen. Revisorerna prövar ansvaret såväl kollektivt, dvs. för hela styrelsen eller nämnden, som individuellt för enskilda ledamöter. Det kollektiva ansvaret är utgångspunkten.

Övergripande omvärldsanalys

Ekonomirapporten från Sveriges kommuner och regioner (SKR)

Ekonomirapporten konstaterar att kommunerna år 2024 beräknas gå mot det ekonomiskt svagaste resultatet under 2000-talet, med ett sammantaget resultat på 4 miljarder kronor. Ett tydligt samband mellan resultat och kommuntyp kan skönjas. I kommunernas egna prognoser räknar 174 kommuner med underskott i år. 2023 hade 69 kommuner underskott. Av dessa 69 är det bara 10 som inte räknar med underskott för andra året i rad 2024. Av de kommuner som ingår i gruppen Landsbygdskommuner är det 75 procent som räknar med underskott i år. Även i gruppen Lågpendlingskommuner är det många som räknar med underskott. De kommuner som väntar underskott i år har generellt sett en hög skattesats. Kommungrupperna Storstäder och Pendlingskommuner nära storstäderna räknar i stället med ett relativt stort genomsnittligt överskott.

År 2024 ökade skatteunderlaget svagt, med endast 3,7 procent. Denna svaga ökning beror i hög grad på en marginell ökning av antalet arbetade timmar mellan 2023 och 2024. Detta gör att lönesummans bidrag till skatteunderlagstillväxten 2024 minskar med nästan 1 procentenhet jämfört med 2023. Under både 2023 och 2024 har priser och löner ökat snabbare än skatteunderlaget vilket därmed urholkat värdet av intäkterna rejält i kommuner. Det är första gången under 2000-talet som det reala skatteunderlaget minskar två år i rad.

Efter två år som präglats av hög inflation och mycket höga kostnader börjar dock ekonomin ljusna något i kommunsektorn från och med i år. Kommunernas resultatnivåer skiljer sig dock kraftigt åt, där två tredjedelar av kommunerna räknar med underskott i år. Trots att det sammantagna resultatet stärks till 25 miljarder kronor 2025, har ett antal kommuner fortsatt stora ekonomiska utmaningar.

De relativt sett starkare resultaten kommande år räcker inte till för att finansiera de stora investeringar som nu måste göras i kommunerna. Det är främst investeringar i infrastruktur som behövs. Det handlar bland annat om långsiktiga investeringar i vatten och avlopp och åtgärder för klimatanpassning.

Det är viktigt att sätta kommunernas resultat i relation till de nödvändiga investeringar som de måste göra. Ju högre investeringsnivå desto starkare behöver resultatet vara för att finansiera investeringarna. Tillväxtkommuner har i regel en högre investeringsnivå än kommuner som inte växer, då inflyttning kräver utbyggnad av infrastruktur och kommunala fastigheter. Samtidigt kan en låg investeringsnivå tyda på eftersatt underhåll och stora kommande behov av upprustning som inte syns i räkenskaperna. Även då krävs överskott för att finansiera de kommande investeringarna.

Syfte med riskanalysen

Syfte

I enlighet med vad som framgår av "God revisionsred i kommunal verksamhet" så är det revisorerna som ansvarar för risk- och väsentlighetsbedömningen. Med stöd av denna analys avgör revisorerna vad granskningsarbetet ska inriktas mot. Riskanalysen och prioriteringarna syftar även till att minimera revisorernas risk att göra felaktiga uttalanden i revisionsberättelsen. Riskanalysen ämnar också minimera revisionsrisken, alltså att revisorerna inte granskar det som är mest väsentligt.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har definierat risk enligt följande: "En risk är en oönskad händelse som vi kan bedöma sannolikheten för att den ska inträffa. En risk är också en handling/brist på handling av styrelse eller nämnd som påverkar kommunen/invånarna/personalen negativt". SKR använder vidare begreppet väsentlighet som "värdet av en identifierad risk". Dessa definitioner är utgångspunkten för revisorernas analys.

För att revisorerna ska kunna genomföra en riskvärdering av händelser som kan påverka, hindra eller hota måluppfyllelsen inom den kommunala verksamheten är det av vikt att en riskinventering genomförs. Inventeringen innefattar såväl interna som externa faktorer såsom omvärldsförändringar, väsentliga händelser inom kommunen, intern kontroll, samverkan med närliggande kommuner, resultatet av tidigare års fördjupade granskningar inklusive granskning av årsbokslut och delårsbokslut samt övergripande finansiell analys. Omnämnda faktorer tar sin utgångspunkt i fullmäktiges mål.

Syftet med riskanalysen är således att identifiera de största riskerna som finns inom verksamheter, funktioner och processer i kommunen. Olika perspektiv kan också anläggas så som hållbarhet, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Granskningen riktas mot väsentliga områden med högre risk utifrån perspektiven styrning, kontroll, effektivitet och kvalitet.

Inventeringen tar även hänsyn till nationella trender och förändrad lagstiftning (se bild om Omvärldsanalys och Förändringar i lagstiftningar). Med hjälp av offentlig statistik identifieras områden där kommunen avviker negativt i jämförelse med liknande kommuner, länet och riket.

Riskinventeringen är ett stöd i arbetet med att planera framtida revisionsinsatser och på vilket sätt granskning ska ske av identifierade områden. Inventering ska även fungera som ett stöd till revisionen i kontakt med styrelse, nämnder och förvaltningar.

Utifrån riskinventeringen, annan kunskapsinhämtning och information från förtroendevalda och tjänstemän, bedömer därefter de förtroendevalda revisorerna identifierade risker utifrån sannolikheten att de inträffar och vilken konsekvens de får. Detta bidrar till väsentlighetsanalysen. Värdering av sannolikhet utgår i stor utsträckning från bedömning av kvaliteten i styrelsens och nämndernas egen omvärldsbevakning, riskanalys och interna styrning och kontroll.

Risikanalyt, ekonomi och redovisning

Utmaningar och risker inom ekonomi och redovisning

Målstyrning och budgetprocess

Det finns en risk att de mål och uppdrag som fullmäktige fastställer för verksamheterna inte hänger ihop med och stöds av de finansiella målen. Om nämnderna och verksamheterna upplever att verksamhetsmålen och uppdragen inte är realistiska ställt till de ekonomiska förutsättningarna risker målen att tappa sin styrande kraft och sin legitimitet i verksamheten. Därför är det väsentligt att det finns en röd tråd i målstyrningen från budgetberedningen, fullmäktiges budgetbeslut och nämndernas verksamhetsplaner för hur verksamheten ska bedrivas under året och mandatperioden. De mål som sätts för verksamheterna ska vara mätbara och uppföljningsbara för att ge möjlighet för styrelser och nämnder att ta sitt ansvar för verksamheten och upprätthålla en tillräcklig intern kontroll.

Uppföljning och handlingsplaner

Brister i ekonomistyrningen tillsammans med ett svårt ekonomiskt läge ökar risken för att budgeten inte klaras. Det kan vara inom ett eller flera områden som kan fallera. Inledningsvis är det viktigt att det finns en ändamålsenlig process så att budgeten är realistisk i förhållande till såväl uppdrag som finansiella mål samt verksamhetsmål. Om styrelse och nämnder inte regelbundet följer upp ekonomin kan det leda till att avvikelser inte uppmärksammas i tid.

Det gäller också om det saknas metoder för att upprätta tillförlitliga prognoser. Om det finns risk för underskott behöver tillräckliga handlingsplaner upprättas och det är också viktigt att dessa följs upp för att säkerställa att de får avsedd effekt.

Långsiktig strategisk planering

Brister i långsiktig finansiell planering ökar risken för överraskningar vid förändringar, i såväl omvärld som för framtida åtaganden. Om kommunen har behov av större investeringar och/eller stora demografiska förändringar är detta extra viktigt. Den långsiktiga planen bör innehålla såväl budget för resultaträkning, balansräkning och likviditet utifrån olika scenarier och/eller känslighetsanalyser.

Inköp och leverantörsbetalningar

En viktig del i kommunens interna kontroll utgörs av att säkerställa att det finns en tillräcklig intern kontroll i kommunens redovisning, system och rutiner avseende leverantörsutbetalningar. Det föreligger risker för såväl oegentligheter som förtroendeskada till följd av brister i hanteringen. Att ha väl fungerande rutiner och system är således viktigt för att upprätthålla en säker hantering av leverantörsfakturor och betalningar relaterade till dessa.

Risikanalyt, ekonomi och redovisning

Sammanfattande riskområden inom ekonomi och redovisning

- Risk för att verksamhet och ekonomi inte anpassas utifrån demografiska förändringar
- Risk för att de mer långsiktiga finansiella bedömningarna uteblir
- Risk att bristande efterlevnad av LKBR leder till en missvisande bild av kommunens resultat och finansiella ställning
- Risk för konkurrensbegränsande verksamhet
- Risk för brister i beslutsunderlag pga att kommunen i sin finansiella och verksamhetsmässiga planering inte beaktar framtida investeringsbehov, befolkningsutveckling, och demografiska förändringar samt olika typer av riskexponering och riskhantering.
- Bristande styrning i investeringsprocesser
- Risk för brister i den strategisk lokalförsörjningen

Risikanalyt, HR

Utmaningar och risker

Kompetensförsörjning

Antalet barn och unga beräknas totalt minska i landet fram till 2033 vilket innebär minskade behov av förskoleplatser och skolor. Samtidigt ökar antalet personer över 80 år vilket innebär ökade behov av vård och omsorg, fram till 2033. SCB:s befolkningsframskrivning visar att antalet personer i arbetsför ålder kommer att minska kraftigt under kommande år. Dessa faktorer innebär sammantaget att kommunerna kommer att behöva göra stora insatser för att kunna behålla och rekrytera personal men också arbeta med omställning av befintlig personal.

Kompetensutveckling och omställning

En av SKR:s nio strategier för att säkra kompetensförsörjning är utveckla medarbetare. Kompetensutveckling kan vara att utvecklas i sitt nuvarande yrke men också att utbildas för att byta yrkesbana. De förändrade behoven som kommer att finnas inom kommunernas verksamheter kommer att kräva att arbetsgivarna arbetar med kompetensutveckling och omställning av befintlig personal.

Ny/förändrad lagstiftning och aktuella utredningar

Promemoria hot och våld mot förtroendevalda

En departementspromemoria har remitterats med förslag som syftar till att stärka skyddet mot hot och våld för kommunalråd samt skydda den kommunala verksamheten mot fel och oegentligheter. I promemorian föreslås därför en skyldighet för kommunerna att förebygga att kommunalråd utsätts för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld. Förslaget motsvarar det ansvar som kommunerna redan i dag har för sina arbetstagare enligt arbetsmiljöregelverket. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025

Sammanfattande riskområden HR

- Svårigheter att klara kompetensförsörjningen.
- Risk för att inte klara omställning som krävs vid ökade behov inom vissa verksamheter och minskade inom andra vilket kan leda till att kommunen har både övertalighet och brist på personal samtidigt.
- Risk för att kommunen inte uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.
- Bristande kunskap hos chefer i HR-frågor vilket kan leda till felaktig hantering av personalärenden.

Risikanalyt, ekonomi och HR

Ekonomi - År 2023	Växjö	Liknande kommuner övergripande	Riket
Resultat före extraordinära poster kommunen, kr/inv.	1 820	2 891	2 371
Verksamhetens nettokostnader enligt resultaträkningen kommun, kr/inv	-64 715	-69 384	-65 451
Soliditet inkl pensionsåtag. Kommun (%)	35.6	29.6	31.3
Soliditet inkl pensionsåtag. Kommunkoncern (%)	28.8	31.6	32.7
Årets resultat som andel av skatt och generella statsbidrag kommun (%)	2.9	3.7	3.7

Personal – År 2023	Växjö	Liknande kommuner övergripande	Riket
Avgångna tillsvidareanställda under året, kommunalt anställda, andel (%)	9	9	10
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	6.5	7.6	7.5

Kommentarer

Kommunens ekonomiska resultat år 2023 var positivt men lägre mätt i kronor per invånare än det i liknande kommuner och riket.

Växjö kommun har något lägre soliditet än liknande kommuner och riket när hela kommunkoncernen beaktas. När det gäller verksamhetens nettokostnader har kommunen något lägre än de jämförbara kommunerna.

Risikanalyt, kommunägda bolag

Utmaningar och risker

Växjö kommuns bolag, hel- och delägda, utgör en viktig del av kommunens verksamhet. Bolagens bidrag till måluppfyllelse mot fullmäktiges övergripande mål är en viktig framgångsfaktor.

Att ha en fungerande ägarstyrning är väsentligt för den samlade verksamheten. En fungerande ägarstyrning utgörs av väl utformade styrdokument, en utvecklad dialog mellan ägare/ägarens representant och bolag samt en ändamålsenlig återrapportering av ekonomi och verksamhetsresultat till ägaren/ägarna.

Kommunstyrelsen har att utöva ägarstyrningen över de helägda bolagen och bidra till ägarstyrningen av de delägda bolagen. Kommunstyrelsen har att utöva uppsikt över samtliga bolag. Genom sin ägarstyrning ska kommunstyrelsen tillförsäkra att bolagen bedriver sin verksamhet i enlighet med bolagsordningen och av fullmäktige fastställda ägardirektiv.

Ägardirektiven och styrningen av bolagen ska återspeglas i bolagets egna mål och i hur verksamhetens bedrivs. Ägaren ska i sin styrning och uppföljning säkerställa att bolagsledningen agerar i den riktning som ägardirektiven anger. Det är väsentligt att ägardirektiven är tydliga och möjliga att tillämpa, Det ska vara möjligt att följa upp verksamhetens resultat mot ägardirektiv och bolagsordning, resultatet ska redovisas på ett rimligt vis i årsredovisningen.

Utmaningar och risker, forts.

I samband med en ny mandatperiod finns det en risk för att kommunstyrelsen i första hand fokuserar på kommunens kärnverksamheter och förvaltningsuppdrag. Ägarstyrning och uppsikt över kommunens hel- och delägda kan hamna i skymundan. Det är väsentligt att kommunstyrelsens ledamöter tidigt i mandatperioden upprättar en ändamålsenlig ägarstyrning och en ändamålsenlig uppsikt över bolagen samt att styrelsen tar de initiativ som krävs för att säkerställa ägardirektiv till bolagen.

Sammanfattande riskområden

- Ägarstyrning som följer lagstiftning, roller och ansvar
- Bristande uppsikt över bolagen från kommunstyrelsen
- Avtalstrohet och felaktiga direktupphandlingar
- Otillräckliga åtgärder sätts in för att öka uthyrning av lägenheter inom Vidingehem
- Eftersatt fastighetsunderhåll
- Stora och riskfyllda investeringar inom VEAB
- Fusioneringen av Företagsfabriken i VLSP
- Verksamheten inom VLSP bedrivs inte tillräckligt effektivt

Risikanalyt, Trygghet och brottsförebyggande

Utmaningar och risker

Brottsligheten är ett samhällsproblem med påverkan på såväl enskilda som samhället i stort. På senare tid har Sverige drabbats av allvarlig brottslighet med koppling till kriminella nätverk som präglas av bland annat dödligt skjutvapenvåld, narkotikahandel, angrepp på välfärdens utbetalningssystem och undandragande av skatter och avgifter. Därutöver finns det sedan länge omfattande problem med brottslighet som exempelvis avser våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck och sexuellt våld mot kvinnor. Situationen har bidragit till att människors otrygghet över tid har ökat i stora delar av det svenska samhället. Vidare har en ökad brottslighet och upplevd otrygghet en negativ påverkan på såväl näringsidkare som fastighetsägare i drabbade områden.

Skjutvapenvåldet ökar och den kriminella miljön har blivit mer oreglerad, vilket har inneburit att allt fler personer blivit både måltavlor och utförare av skjutvapenvåld. Kopplingen mellan beställare, utförare och själva konflikten har även försvagats där skjutningar allt oftare genomförs på beställning, av utförare utan direkt koppling till konflikten. Det har även skett en förnygring av personer som är involverade i skjutvapenvåldet. Varför arbetet med nyrekrytering av ungdomar in i en brottslig livsstil är av vikt.

Den brottsutveckling som vi ser i samhället ställer allt högre krav på kommunens arbete med trygghetsskapande och brottsförebyggande insatser. Inte minst vad gäller kommunernas kartläggning och åtgärdsplaner.

Sammanfattande riskområden

- Otillräckligt trygghetsskapande insatser
- Ej tillräckligt samordnat brottsförebyggande arbete i kommunen
- Bristande kontroll av ekonomisk brottslighet och insatser kopplade till dessa.

Risikanalyt, pedagogisk verksamhet

Utmaningar och risker

Styrning

Huvudmannens (dvs kommunen i egenskap av att driva förskolor och skolor) ansvar för att utbildningen genomförs i enlighet med gällande bestämmelser (styrning). Ansvaret handlar i hög grad om att fördela resurser efter barn och elevers olika förutsättningar och behov samt systematiskt kvalitetsarbetet

Särskilt stöd

För tredje året i rad sjönk 2023/2024 andelen elever i riket som har uppnått kunskapskraven i alla ämnen. Det är därför av synnerlig vikt att analysera orsakerna och särskilt fokusera på förutsättningar för och genomförande av särskilt stöd.

Fritidshemmet

Fritidshemmet är en verksamhet som liksom skolformerna regleras av läroplan. Vi har i våra granskningar uppmärksammat att fritidshemmets verksamhet nedprioriteras då utmaningarna växer i grundskolan. Det kan gälla att personal flyttas från fritidshemmet till grundskolan. Det får till konsekvens att fritidshemmet inte kan stimulera elevernas utveckling och lärande eller erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation så som lagen stipulerar.

Sammanfattande riskområden

- Försämrade kunskapsresultat i grundskolan
- Kommunala aktivitetsansvaret behöver fånga in ungdomar som varken studerar eller arbetar och ge dem lämpliga insatser
- Brister i fritidshemsverksamheten (stora barngrupper, små lokaler och personal utan pedagogisk kompetens)
- Bristande studier
- Brister i utbildningen i svenska inom vuxenutbildningen
- Otillräckligt stöd till barn i behov av särskilt stöd

Risikanalyt, pedagogisk verksamhet

Förskola – År 2023	Växjö	Liknande kommuner förskola	Riket
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	177 766	175 973	181 743
Nettokostnadsavvikelser förskola inkl. öppen förskola, (%)	1.1	-8.6	-
Heltidstjänster i förskola med förskollärarexamen, lägeskommun, andel (%)	45	35	41
Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	89.0	85.9	86,6
Förskollärartäthet, antal barn/lärare med förskollärlägitimation, lägeskommun	11.7	15.5	12.2

Kommentarer

Växjö kommun har en något högre andel barn inskrivna i förskolan och en förhållandevis hög lärartäthet. Kostnaderna för förskolan i Växjö kommun är dock något högre än den teoretiska strukturkostnaden och de i jämförbara kommuner.

Risicanalys, pedagogisk verksamhet

Grundskola År 2023	Växjö	Liknande kommuner grundskola	Riket
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, (%)	0.5	-1.0	-
Kostnad för kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev	134 312	136 141	135 638
Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	70.3*	66.5*	69.7*
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	80.1*	79.8*	82.1*
Elever i åk 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	220.9*	215.6*	222.6*
Lärare (heltidstjänster med lärarlegitimation och behörighet i grundskola åk 1-9, kommunala skolor, andel (%))	77.4	71.4	72.4
Elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning, åk 1-9 i kommunal grundskola, andel (%)	66	58	62

Kommentarer

Kunskapsresultaten försämras i Växjö kommun. Samtliga nyckeltal är lägre i jämförelse med 2023.

Däremot skiljer sig inte Växjö nämnvärt från jämförbara kommuner och riket.

* År 2024

Risicanalys, vård och omsorg

Utmaningar och risker

Demografisk utveckling och tidiga insatser

Den demografiska utvecklingen innebär att de äldres behov antas öka starkt i omfattning, främst fram till 2030. Även tjänsteutbudet kan komma att förändras markant. Det finns en risk att planering och förberedelser för att möta framtida behov inte genomförs aktivt, t ex avseende finansiering, lokaler, kompetens, arbetsätt och teknik. En viktig del i att klara de framtida utmaningarna är ett ökat fokus på tidiga insatser, främjande och förebyggande stöd både på befolknings-, grupp- och personnivå. Ansvaret delas av många aktörer, inklusive den enskildes eget ansvar. Det finns en risk att arbetet inte sker i hållbara strukturer eller är systematiserat, samtidigt som relevanta perspektiv och behov hos olika grupper inte synliggörs i t ex samhällsplaneringen.

Produktivitet och kvalitet

Ledningen ansvarar för att säkerställa en effektiv verksamhet med säker och god kvalitet, som följer gällande regelverk. Med ett personcentrerat arbetsätt där utgångspunkten är att se, involvera och anpassa insatserna utifrån individens behov och efter vad som är viktigt för just den personen, kan resurserna användas bättre och räcka till fler. Det finns en risk att styrningen inte tydliggör hur och vad som ska göras av vem och när, vilket också riskerar att leda till ineffektivt nyttjande av personal. Därigenom försämras också förutsättningarna för såväl chefer som medarbetare i vardagen.

Otydlig styrning riskerar också medföra att den uppföljning som görs inte ger relevant information för att systematiskt analysera verksamheten, och därmed försämras också verksamhetens förmåga att genomföra ett effektivt förbättringsarbete.

Sammanfattande riskområden

- Otillräckliga förutsättningar att ta emot allt sjukare patienter från slutenvården
- Daglig verksamhet anpassas inte till alla som har rätt till insatsen
- Kompetensförsörjning
- Effektivt utvecklingsarbete (t ex Nära vård, välfärdsteknik)
- Bristande följsamhet till gällande regelverk, t ex social dokumentation, ärendeuppföljning, läkemedelshantering, smittspridning.
- Främjande och förebyggande arbete.

Risicanalys, vård och omsorg

Övergripande – År 2023	Växjö	Liknande kommuner äldreomsorg	Riket
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, miljoner kronor	-83	78	-

Hemtjänst – År 2023	Växjö	Liknande kommuner äldreomsorg	Riket
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/hemtjänsttagare	401 143	397 185	372 117
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/inv 80 +	86 777	96 385	91 304
Invånare 80 + med hemtjänst i ordinärt boende, andel (%)	15.6	17.1	16.8
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn, andel (%)	84*	86*	85*

Boende äldreomsorg – År 2023	Växjö	Liknande kommuner äldreomsorg	Riket
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/inv 80+	120 305	143 305	145 573
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare	1 003 579	1 040 150	1 066 890
Invånare 65+ i särskilda boendeformer, andel (%)	3.5	4.0	3.8
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn, andel (%)	75*	79*	79*

Kommentarer

Växjö har lägre kostnader för äldreomsorgen än vad som förväntas utifrån strukturella faktorer (nettokostnadsavvikelse). Uppgifterna ger vid handen att den främsta orsaken till detta är en lägre konsumtion av vårdtjänster i Växjö kommun.

Betygen från brukarna i hemtjänsten skiljer sig inte nämnvärt från de i jämförbara kommuner. Omdömet för särskilt boende är dock något sämre.

* 2024

Risikanalyt, socialtjänst

Utmaningar och risker

Missbruks- och beroendevård

Den 31 januari presenterades slutbetänkandet från samsjuklighetsutredningen. Utredningen föreslår att all behandling av skadligt bruk och beroende ska vara inom regionernas hälso- och sjukvårdsansvar. Kommunernas ansvar föreslås fortsatt vara att stärka den enskildes resurser och funktionsförmåga genom sociala stödinsatser. Förändringen föreslås träda i kraft 2026 och genomföras stegvis under 5 års period. Det innebär att kommuner behöver ställa om sitt arbete och planera för kommande förändringar i samverkan med regionerna.

Socialpsykiatri

Kommuner är skyldiga att erbjuda stöd till personer med psykiska funktionsnedsättningar, men utformningen kan variera på grund av socialtjänstlagens karaktär som ramlag. Detta innebär att stödet till personer inom målgruppen kan variera mellan kommunerna.

Socialstyrelsen genomför årligen jämförelser av stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning – socialpsykiatri. Enligt jämförelsen för 2024 har 27% av kommunerna uppsökande verksamhet, vilket är en minskning med 5% sedan 2020, och även öppen verksamhet för målgruppen har minskat jämfört med tiden före pandemin.

Sänkt åldersgräns för öppna insatser

Från 1 juli 2023 kan socialtjänsten besluta om öppna insatser till barn från 12 år (tidigare från 15 år) utan vårdnadshavares samtycke. Med öppna insatser avses dock inte placeringar utanför det egna hemmet.

Ny socialtjänstlag 2025

I juli 2025 väntas den nya socialtjänstlagen träda i kraft. I regeringens förslag till ny lag, föreslås bland annat att socialtjänsten ska

- Främja jämlika och jämställda levnadsvillkor.
- Ha ett tydligare barnrättsperspektiv.
- Arbeta förebyggande och vara lätt tillgänglig.
- Få möjlighet att ge insatser utan behovsprövning.

Sammanfattande riskområden

- Insatser utan evidens används inom socialtjänsten
- Bristande styrning av handläggningen av ekonomiskt bistånd
- Ofullständigt ledningssystem inom socialtjänsten

Risicanalys, socialtjänst

Individ- och familjeomsorg – År 2023	Växjö	Liknande kommuner IFO	Riket
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	-11.6	-11.3	-
Kostnad öppna insatser barn och unga, kr/inv 0-20 år	2 861	2 412	3 491
Kostnad barn- och ungdomsvård, kr/inv 0-20 år	7 515	10 020	12 017
Kostnad öppna insatser vuxna missbrukare, kr/inv 21-64 år	627	684	923

Ekonomiskt bistånd – År 2023	Växjö	Liknande kommuner ekonomiskt bistånd	Riket
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	1.23	1.12	1.02
Kostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv.	1 337	1 406	1 378
Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	2.8	2.9	2.5
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)	71*	87*	-

Kommentarer

Växjö har lägre kostnader för IFO än vad som är berättigat utifrån strukturella faktorer.

Växjö har en högre andel med långvarigt ekonomiskt bistånd. Vidare framgår att de som beviljats försörjningsstöd i Växjö kommer i högre omfattning tillbaka igen och behöver hjälp. Andelen som inte återaktualiseras igen ett år efter avslutad bistånd är nämligen lägre än i jämförbara kommuner.

Riskvärdering och planering av revisionsinsatser

Utdrag från arbetet med riskvärdering som gjordes av revisorerna

Växjö
kommun

Väsentliga riskområden 2025

Granska

Riskområde	Riskvärde	Ansvarig nämnd/bolag	Revisionsaktivitet *)
Otillräcklig anpassning i planering (ekonomi o vht) utifrån nya demografiska förutsättningar	60,480	Kommunstyrelsen och samtliga nämnder/bolag	
Insatser utan evidens används inom socialtjänsten	57,000	Nämnden för arbete och välfärd och omsorgsnämnden	
Otillräckligt skydd av samhällsviktiga anläggningar	52,650	Samhällsbyggnadsnämnden och VEAB	
Bristande studiero i skolan	52,540	Utbildningsnämnden	
Bristande styrning av handläggningen av ekonomiskt bistånd	51,590	Nämnden för arbete och välfärd	
Brister i utbildning i svenska inom vuxenutbildningen	47,250	Nämnden för arbete och välfärd	
Otillräckligt stöd till barn i behov av särskilt stöd inom skolan	46,720	Utbildningsnämnden	
Stora och riskfyllda investeringar framöver (VEAB)	46,500	VEAB	
Försämrade kunskapsresultat i grundskolan	45,990	Utbildningsnämnden	
Brister i arbetet med kompetensförsörjning	45,820	Kommunstyrelsen	

*) Till exempel fördjupad granskning, uppföljande granskning, dialogmöte / hanteras genom grundläggande granskning, möte med ordförande och förvaltningschef

Växjö
kommun

Väsentliga riskområden 2025

Granska

Riskområde	Numrering	Ansvarig nämnd/bolag	Revisionsaktivitet *)
Brister i ledningssystem inom socialtjänsten	44,200	Nämnden för arbete och välfärd	
Otillräcklig uppsikt från KS över bolagen, ex. SSAM o det egna kapitalet	43,920	Kommunstyrelsen	
Brister i handläggning av föreningsbidrag	43,333	Kultur- och fritidsnämnden och kommunstyrelsen	
Brister i den långsiktiga lokalförsörjningen	42,900	Servicenämnden och VÖFAB	
Bristfälligt förebyggande arbete inom vård och omsorg	42,531	Omsorgsnämnden	
Ej tillräckligt samordnat brottsförebyggande arbete i kommunen	41,300	Kommunstyrelsen	
Dålig uppsikt över efterlevnaden av kommunalt regelverk i bolagen	40,710	Kommunstyrelsen och VKAB	
För dåligt skydd mot cyberangrepp	40,670	Servicenämnden	
Långa väntetider till insats inom socialtjänst	40,320	Nämnden för arbete och välfärd	
Brister i hantering av orosanmälningar	40,150	Nämnden för arbete och välfärd	

*) Till exempel fördjupad granskning, uppföljande granskning, dialogmöte / hanteras genom grundläggande granskning, möte med ordförande och förvaltningschef

Växjö
kommun

Väsentliga riskområden 2025

Uppmärksamhet
▪ Eventuellt granska

Riskområde	Numrering	Ansvarig nämnd/bolag
Fullmäktigebeslut verkställs inte fullt ut	39,160	Alla
Otillräckliga åtgärder för att öka uthyrning av lägenheter	39,000	Vidingehem
Bristande tillsyn över fristående förskolor	38,500	Utbildningsnämnden
Låg samverkan med universitetet och MUCF	38,350	Kommunstyrelsen mfl.
Omsorgen saknar kompetens att ta emot allt sjukare patienter från slutenvården	36,960	Omsorgsnämnden
Otillräckligt trygghetsskapande insatser	36,720	Kommunstyrelsen mfl.
Eftersatt underhåll av fastigheter	36,720	Vidingehem och VÖFAB
Outnyttjade skollokalerna (kostnader för lokalerna tränger ut satsningar på eleverna)	36,300	VÖFAB och utbildningsnämnden
Bristar i informationssäkerheten	35,395	Alla
Bristfällig kontinuitetsplanering för IT-avbrott inom bolagen	35,040	Alla bolagen
Otydlig styrning av kommunens trygghetsskapande arbete	34,160	Kommunstyrelsen
Låg effektivitet inom VLSP	33,383	VLSP
Konkurrensbegränsande verksamhet	32,741	Alla

Väsentliga riskområden 2025

Uppmärksamhet
▪ Eventuellt granska

Riskområde	Numrering	Ansvarig nämnd/bolag
Bristfällig kravställning vid upphandling gällande säkerhet	32,340	Alla
Otillräckligt miljöarbete i bolagen o genomförande av CSRD	31,333	Bolagen
Bristande daglig verksamhet	30,753	Omsorgsnämnden
Otillåtna direktupphandlingar	30,380	Alla
Felaktigheter i redovisningen av bidragsprojekt	29,531	Alla
Köp utanför ramavtal	29,280	Alla
Tillsynsavgifter debiteras inte fullt ut	25,520	Miljö- och byggnämnden
Informationsbrister i handläggning inom miljötillsyn	24,395	Miljö- och byggnämnden

Väsentliga riskområden 2025

Uppmärksamhet
▪ Eventuellt granska

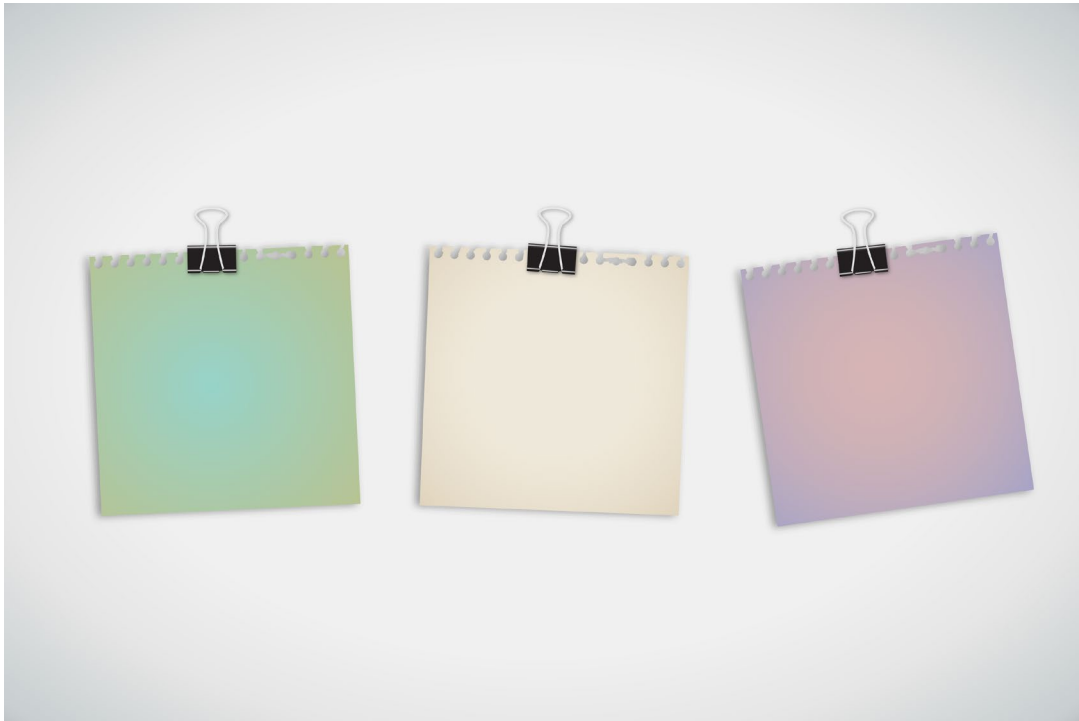
Riskområde	Numrering	Ansvarig nämnd/bolag
Fritidshemsverksamheten fullföljer inte sitt pedagogiska uppdrag	22,222	Utbildningsnämnden
Brister i fusioneringen av Företagsfabriken i VLSP	21,667	VLSP
Otillräckligt genomförande av Agenda 2030/EU mål 2045	19,680	Alla
Brister i det systematiska arbetsmiljöarbetet	19,600	Alla
Problem i genomförandet av fastighetsnära insamling av avfall	15,012	SSAM
Kommunens styrning av bolagen följer inte ABL	13,432	VKAB
Brister i implementeringen av gemensam samhällsbyggnadsförvaltningen	13,333	Samhällsbyggnadsnämnden

Bilagor

Tidigare genomförda granskningar

Tidigare genomförda granskningar

År	Granskning
2024	Kontinuitetsplanering för it-avbrott
	Kommunens arbete med ungdomskriminalitet och avhopparverksamhet
	Arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan
	Aktivering av unga med försörjningsstöd med risk för passivisering
	Kommunens uppföljning av privata utförare
	Uppföljning av granskningar från 2022

Tidigare genomförda granskningar

År	Granskning
2023	Förstudie om kompetensförsörjning
	Krisberedskapsarbetet
	Informationsöverföring inom hemtjänsten
	Arbetet mot otillåten påverkan
	Centralisering av vissa stödfunktioner
	Uppföljning av granskningar från 2021

Tidigare genomförda granskningar

År	Granskning
2022	Granskning av kommunens digitaliseringsarbete
	Granskning av kommunens arbete med Hållbara Växjö 2030
	Uppföljning av granskningar från år 2019
	Granskning av överförmyndarnämnden östra Kronoberg
	Granskning av rekrytering och kompetensutveckling inom äldreomsorgen
	Granskning av implementering av systemstöd i skolverksamheten
	Granskning av kommunens uppföljning av frånvaro i grundskola
	Granskning av kommunens gatuunderhåll
	Granskning av uppföljning av placeringar av barn och unga
	Granskning av öppenvårdsinsatser för barn och ungdom
	Uppföljningar av granskningar från år 2020

Tidigare genomförda granskningar

År	Granskning
2021	Beslut om gratis parkering
	Arbetet att motverka fusk, oegentligheter och bedrägerier
	Kontinuitet inom hemtjänsten
	Granskning av insatser för att få nyanlända självförsörjande
	Näringslivsarbetet
	Tillfällig bemanning inom omsorgen
	Likvärdig skola
	Det förebyggande arbetet mot missbruk och kriminalitet hos unga

Tidigare genomförda granskningar

År	Granskning
2020	Granskning av intrångsskydd
	Intern kontroll i rutiner för bokslut och årsredovisning 2020
	Omsorgsnämndens ekonomistyrning
	Granskning av kommunstyrelsens ledande och samordnade roll avseende verksamhets- och ekonomistyrning
	Uppföljning av genomförda granskningar <ul style="list-style-type: none"> • Genomförandet av kommunens bostadsförsörjningsprogram • Måltidsorganisationen • Rutiner för orosanmälningar inom nämnden för arbete och välfärds verksamhetsområde barn och familj • Styrning och kontroll av privata utförare • Rutiner för biståndsbedömning inom äldreomsorgen • Strategisk kompetensförsörjning • Investeringsplanering • VA-nätets underhåll och förnyelse

Tidigare genomförda granskningar

År	Granskning
2019	Styrning och uppföljning av socialpsykiatri
	Kommunstyrelsens och tekniska nämndens styrning och ledning av direktupphandlingars genomförande
	Förebyggande arbete avseende våldsbejakande extremism
	Styrning och kontroll av lönehanteringen
	Styrning och uppföljning av grundskolans ekonomi och verksamhet

Tidigare genomförda granskningar

År	Granskning
2018	Rutiner för biståndsbedömning äldreomsorg
	Planering och beslutsunderlag nybyggnation kommunhus
	Kommunstyrelsens, omsorgsnämndens och utbildningsnämndens uppföljning och kontroll av privata utförare
	VA-nätets underhåll och förnyelsetakt
	Kommunstyrelsens, omsorgsnämndens och tekniska nämndens personalförsörjning
	Kommunstyrelsens investeringsplanering
	Kommunstyrelsens uppsiktsplikt
	Överförmyndarens verksamhet
	Intern kontroll i system och rutiner – leverantörsfakturor
	Intern kontroll i system och rutiner - Exploateringsredovisning

Tidigare genomförda granskningar

År	Granskning
2017	Genomförandet av kommunens bostadsförsörjningsprogram
	Måltidsorganisationen
	Mottagningsenheten IFO gällande orosanmälningar
	Säkerhetsgranskning av kommunens säkerhet avseende externt och internt dataintrång
	Trafikfrågor och planering

